

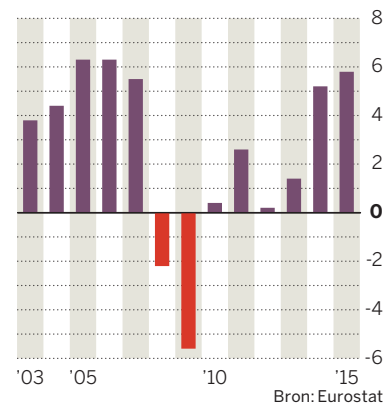
Economie **Ierland**De Keltische
tijger doet
het weer

Geëmigreerde Ieren keren terug naar huis en techbedrijfjes floreren: de Ierse economie draait uitstekend. En dat terwijl Ierland in 2010 nog met EU-geld moest worden gered. De oorzaak: bloeiende export, controversieel belastingvoordeel en een beetje geluk.

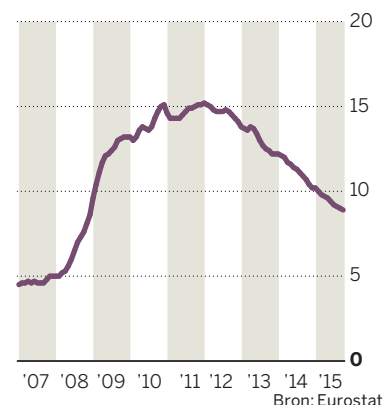
Door **Patrick van IJendoorn**

Noodhulpland Ierland laat crisis pijsnel achter zich

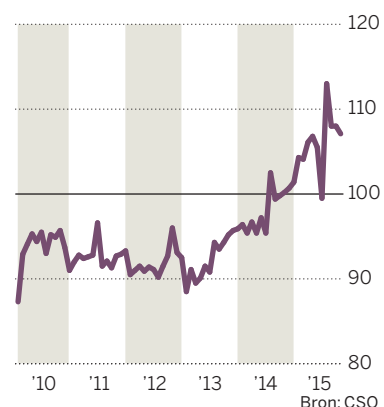
Economische groei, verandering bbp ten opzichte van een jaar eerder, in procenten

Werkloosheid, maandelijks gemiddelde in procenten van de beroepsbevolking

Index detailhandelsverkoop (waarde) 2005 = 100

© 20116 de Volkskrant. Bron: Eurostat, CSO

Op het dieptepunt van de Ierse crisis, zes jaar geleden, nam de toen 29 jaar oude Ray Smith een drastisch besluit. Tot schrik van zijn verloofde gaf hij zijn baan bij Accenture op. 'Na zeven jaar wilde ik voor mezelf beginnen en een crisis is dan een goed moment. Het was makkelijk om betaalbare kantoorruimte te vinden', zegt hij lachend. Samen met een vriend die hij ooit bij een rugbyfestival had ontmoet zette de Dubliner het techbedrijf Datahug op. Een succes. Er werken nu meer dan dertig mensen op kantoren in Dublin en San Francisco, de stad waar Smith elke twee weken heenvliegt.

Een bloeiende technologiesector is een van de motoren van het economische mirakel op het Groene Eiland. De groei van het bnp zal dit jaar tussen de 5,8 en 7 procent bedragen, ongehoord hoog voor een ontwikkeld land. In 2014 lag dat cijfer reeds op 5,2 procent. Ondertussen is de werkloosheid van 15 procent tijdens de crisisjaren bijna gehalveerd. Sinds 2012 zijn er 136 duizend banen bijgekomen in het bedrijfsleven. De staatsschuld daalt gestaag. Het is een wereld van verschil met 2010 toen de trojka (het IMF, de Europese Centrale Bank en de Europese Commissie) het land moest redden met 67 miljard euro aan noodsteun na de bankencrisis.

Een blik op de berichten in de kranten vertelt genoeg. Het aantal Amerikaanse toeristen heeft een record bereikt, er is groei in de bosbouw, Ierse koks bezoeken het Chinese casino-walhalla Macau om er te investeren, een Canadese vastgoedonderneming winkelt bij de rommelbank Nama en een modebedrijf als Tommy Hilfiger maakt flinke winsten. Grote bedrijven werven. Vijfhonderd man bij PwC, vierhonderd bij Voxpro, honderd bij LinkedIn. Credit Suisse gaat een handelsvloer openen aan de oevers van de Liffey, waarvoor honderd, deels Ierse, werknemers uit Londen komen. De regels die het Britse ministerie van Financiën heeft opgesteld voor de banken zijn strenger dan de Europese, vandaar de verhuizing.

Het consumentenvertrouwen is eveneens terug, wat te zien is op Grafton Street. Een straatmuzikant wisselt grunge af met Britpop en de gelukki-

gen binnen de zwerversgemeenschap dienen als levende palen voor reclameborden voor eethuizen of helderzienden. Staand voor een kledingwinkel staat Steven Brien als een gewichtheffer met twee boodschappen-tassen in het zonnetje. 'De weken voor kerst zijn voor ons Ieren crisisbestendig,' zegt de 50-jarige kraanmachinist, 'maar serieus, het gaat echt beter, mensen hebben weer geld op zak en geven dat uit. We hebben er een zootje van gemaakt en de prijs betaald. Het is ons herstel, van de mensen.'

Ook Brien heeft zonder werk gezeten tijdens de crisisjaren en vertelt tijdelijk emplotje te hebben gevonden in Londen. Zelf werkt hij nu niet, maar dat heeft niets te maken met de economie. 'Is er eindelijk werk, dan heb ik problemen met mijn knie. Maar over een paar maanden kan ik de lucht weer in', zegt hij hoopvol.

Misschien kan dat bij het nieuwbouwproject dat Dublin onlangs heeft aangekondigd, een project voor dertienduizend woningen. Het is het eerste sinds de crisisjaren. Anders dan in de wilde jaren nul is het geen spookwijk in wording. De hoofdstad, waar de huizenprijzen de afgelopen jaren met 30 procent zijn gestegen, kampt met een woningtekort.

De kluswinkels die de crisis hebben overleefd, zoals Central Key aan de Frederick Street, doen goede zaken. 'De verf vliegt de winkel uit', zegt verkoper Vincent. Ook het energieverbruik is gestegen. Bij de verkiezingen van 2011 viel het campagne voerende politici vooral op hoe koud de woningen waren en hoeveel dikke truien hun landgenoten aanhadden. Bij de verkiezingen komend voorjaar zal dat anders zijn.

Wat overheerst is voorzichtigheid. 'De Ieren zijn bang voor spookmiljarden', kopte *The Irish Independent* onlangs. Het besef is aanwezig dat de weelde van destijds bestond uit twee fasen. In de eerste, tussen 1996 en 2003, was er sprake van gezonde groei, maar vervolgens raakten de Ieren verslaafd aan goedkoop krediet en gingen ze massaal speculeren, in vastgoed met name. Het kaartenhuis donderde in 2007 ineens waarna het land terug bij af was. De overheid is waakzaam en heeft onder meer een hypotheekplafond ingesteld om kopers tegen zichzelf te beschermen. Wie een huis van 220 duizend euro of

meer wil kopen, moet minimaal 20 mille inleggen.

ZWAKKE EURO

De huidige groei is het gevolg van een perfecte samenloop van omstandigheden. Zo gaat een lage olieprijs gepaard met een zwakke euro. Meer dan elk ander Europees land profiteert Ierland van dat laatste omdat het met name handelt met het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. 'Vooral de export van medische en farmaceutische producten doet het goed, met een stijging van 29 procent', meldt Simon McKeever van de Irish Exporters Association. Hij voegt eraan toe dat de voedselexport, biefstuk en melk voorop, sinds 2009 met 45 procent is gestegen. Niet slecht voor een land waar de hongersnood in de jaren veertig van de 19de eeuw deel uitmaakt van het collectieve geheugen.

Waar de Ieren indertijd massaal naar de Verenigde Staten gingen, zijn Amerikaanse bedrijven de afgelopen decennia naar Ierland gekomen, verleid door de lage vennootschapsbelasting. Vorige maand liet Viagra-maker Pfizer zich overnemen door het kleinere Allergan uit Galway, een stap die de Ierse schatkist 620 miljoen euro en Pfizer een lagere belastingaanslag opleverde. Washington is *not amused* over deze kapitaalvlucht. De afgelopen twintig jaar hebben veel Amerikaanse reuzen zich om deze re-

Ik zie graag dat elke student een ondernemer wordt

Patrick Prendergast Rector Trinity College Dublin

Foto Paul Sharp

Economie

En de Grieken...?

Afgelopen voorjaar suggereerde de Britse columnist Jeremy Warner dat Alexis Tsipras gekscherend eens een vliegtuig van Ryanair naar Dublin moesten pakken, om te zien hoe de Ieren het aanpakken. Het is gemakkelijker gezegd dan gedaan. De Griekse crisis was anders dan de Ierse. Ierland had te maken met een bankencrisis, terwijl de Grieken structurele problemen hebben, zoals een gebrekkige belastinginning. Op de irrationele goudkoorts na, zat de Ierse economie prima in elkaar. Anders dan de Grieken accepteerden de Ieren bezuinigingen en belastingheffingen. Ierse superrijken vielen van hun voetstuk; Griekse superrijken stelden hun geld veilig in Londen. Veel jonge Ieren verlieten het land en wisten elders aan de bak te komen, waarbij de beheersing van het Engels een voordeel was. Bovendien is de Ierse economie – anders dan de Griekse of Portugese – open van karakter. De zwakke euro is gunstig bij de handel met pond- en dollarlanden. Hierdoor was er sprake van verkapte devaluatie van de 'Ierse euro'. Griekenland, dat met name handelt met eurolanden, zat vast.

Het is weer druk in Grafton Street, een grote winkelstraat in Dublin.

Foto Getty

den in Ierland gevestigd, een land met lage belastingen en eindeloze golfterreinen.

Hiermee maakt Ierland met haar open economie zich kwetsbaar voor de grillen van de wereldmarkt. De ramp zou niet te overzien zijn geweest als de Googles en Facebooks zouden zijn vertrokken in de crisisjaren, maar ze bleven. Hun aanwezigheid in de Silicon Docks, het havengebied waar het rockensemble U2 in vroegere tijden haar albums pleegde op te nemen, heeft geleid tot een bloeiende technologiesector. 'Er komen steeds meer kleine tot middelgrote ict-bedrijfjes,' zegt Smith, wiens Datahug gegevens analyseert in de e-mails die binnen ondernemingen rondgaan om aan de hand daarvan een effectieve verkoopstrategie te ontwikkelen.

Het idee is dat virtuele verbanden zeker zo belangrijk zijn als ontmoetingen in de kantines van golfclubs. Tegelijkertijd is Dublin populair vanwege haar kleinschaligheid. Gezeten in de kantine van het kantoorje nabij Oscar Wilde's ouderlijke woning looft Smith zijn stad. 'Dublin heeft twee grote voordelen. Het is een relatief kleine stad, zodat het eenvoudig is om met mensen af te spreken. Dat is anders in Londen. Ten tweede zijn er veel techbedrijven, wat betekent dat er een hoge dichtheid van ict'ers is. Deze combinatie zorgt voor een ecosysteem. Enig nadeel is dat er minder

durfkapitalisten zijn dan in Londen of San Francisco.'

DIGITALE REVOLUTIE

Nu staat Ierland bekend als juweel in Europa's digitale kroon, maar opvallend genoeg moet de echte digitale revolutie eigenlijk nog beginnen op het soms wat ouderwetse eiland. Eerder dit jaar scheef John Kennedy in *The Silicon Republic* dat liefst 91 procent van de middenstanders geen online verkopen kan verrichten en dat 53 procent van de sites niet mobielvriendelijk is. Maar liefst 3,5 miljard euro van de bestedingen op internet gaat het land uit, ten koste van de eigen middenstand. Hoe kan een economie waar leveranciers nog steeds met cheques worden betaald, omgaan met de komst van nog meer digitale innovaties, zoals Apple Pay of Facebook Messenger?

Dat is precies waar de 49-jarige rector Patrick Prendergast van Trinity College over nadenkt. Gezeten in zijn historische werkkamer, waar al zijn geschilderde voorgangers vanaf de muur meekijken ('Kijk, dat is Adam Loftus, de eerste rector. Een bisschop en begenadigd fondsenwerver'), pakt de bio-ingenieur zijn smartphone en klikt op een app. 'Studenten klaagden dat ze bij verlies van hun studentenpas 20 euro moesten betalen voor een nieuwe. Hierop hebben enkelen van hen een app ontwikkeld die die pas

Er heerst nu een Amerikaanse 'dat kunnen we doen'-mentaliteit

Ray Smith Oprichter Datahug

Foto Mac Innes Photography

overbodig maakt. Dit is het resultaat.'

Trinity College staat bekend als alma mater van Oscar Wilde en Samuel Beckett, maar wat Prendergast betreft, is Ryanair-baas Michael O'Leary een relevantere alumnus. Zijn grote project is een nieuwe zaken-school, betaald door twintig vermogende alumni, zoals Beckett een halve eeuw terug meebetaalde aan de nieuwe bibliotheek. Wat Prendergast betreft gaat elk van de elfduizend studenten hier vakken volgen. 'Ik zie graag dat elke student een ondernemer wordt. Niet per se om winst te maken, maar om te weten hoe je een eigen bedrijfje opzet, hoe je kennis gebruikt. Dat heeft het land nodig.'

Het is ook nodig voor Trinity, dat sinds de crisis uit de lijst van de vijftig beste universiteiten van de wereld is gevallen. 'We zijn hard geraakt door de bezuinigingen. Het is nu wel duidelijk dat er een verband bestaat tussen financiering en prestaties.' Volgens Prendergast is de ligging van Trinity – midden tussen de regeringswijk, de uitgaansbuurt en de Silicon Dock – ideaal. 'Dit moet een plek zijn waar mensen elkaar ontmoeten. Nu al werken sommige docenten bij de technologiebedrijven om de hoek', aldus Prendergast, die zelf als bio-ingenieur met chirurgen, durfkapitalisten en orthopedische bedrijven heeft gewerkt.

Het idee is om talent hier te houden. Ieren staan erom bekend dat ze hun vaderland als het moet zonder

probleem verruilen voor het buitenland. Tijdens de crisisjaren waren de vele duizenden jonge, ambitieuze Ieren het voornaamste exportproduct. Indachtig Cruijff's adagium dat elk nadeel zijn voordeel heb, heeft dit ook positieve gevolgen gehad, zoals het opdoen van zowel professionele als levenservaring. 'Wat me opvalt,' zegt Smith, 'is dat wij Ieren wat meer zelfvertrouwen koesteren dan voorheen. Er heerst nu een Amerikaanse 'dat kunnen we doen'-mentaliteit.'

De diaspora is het geheime wapen van het land en er is zelfs een bewindsman die belast is met het onderhouden van contacten met de Ieren in het buitenland. Nu het beter gaat met de economie keren de 'economische vluchtelingen' terug. Vorig jaar waren het er twaalfduizend en grote ondernemingen, zoals PwC, zijn actief bij het terughalen.

'We lachen weer', zegt Margaret Cronin, die een damessigaret rookt op het terras van de Cappuccino Bar. De 61-jarige gevangenisdocente heeft ervaring met de diaspora. 'Mijn dochter, een arts, zit in Londen omdat ze hier geen kans had.' Van haar twee zonen werkt er een vanuit Dublin 'in the cloud' bij een Amerikaans computerbedrijf. De ander zit sinds 2010 in Melbourne. 'Daar kreeg hij meteen een baan in de werktuigkunde. Maar hij bereidt zich voor om terug te keren naar Dublin. Pas wanneer hij terug is, is voor mij de crisis echt voorbij.'